

УДК 376.091:796.011.3

Булейченко О.В.
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ОСОБЛИВОСТІ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ СПЕЦІАЛІСТІВ З КОРЕКЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

У статті відображено особливості індивідуалізації фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи – майбутніх спеціалістів з колекційної педагогіки. Аналізуючи результати педагогічних спостережень, робляться висновки, надаються рекомендації з приводу покращання організації роботи з фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи враховуючи їхні індивідуальні можливості та використовуючи ритмічну гімнастику як один з засобів здоров'язбереження.

Ключові слова: індивідуалізація фізичного виховання, спеціальна медична група, фізкультурно-оздоровча діяльність студентів, здоров'язберігаючі технології, майбутні вчителі.

Булейченко Е. В. Особенности индивидуализации физического воспитания студентов – будущих специалистов по коррекционной педагогике. В статье отображены особенности индивидуализации физического воспитания студентов специальной медицинской группы – будущих специалистов по коррекционной педагогике. Анализируя результаты педагогических наблюдений, делаются выводы и даются рекомендации по поводу улучшения организации работы по физическому воспитанию студентов специальной медицинской группы учитывая их индивидуальные возможности и используя ритмическую гимнастику как одно из средств здоровьесбережения.

Ключевые слова: индивидуализации физического воспитания, специальная медицинская группа, физкультурно-оздоровительная деятельность студентов, здоровьесберегающие технологии, будущие учителя.

Buleichenko O.V. Features individualization of physical education students - future specialists in corrective pedagogy. The article describes the features of the individualization of physical training of students of special medical group - the future experts in correctional pedagogy. Analyzing the results of teacher observations, the authors conclude, makes recommendations on how to improve the organization of work in physical education of students of special medical group, taking into account their individual capacities and using rhythmic gymnastics, as a means of health savings. The results of analysis of psychological and pedagogical literature, information on the Internet and teacher observation of students of special medical groups of the Institute of Correctional Pedagogy and Psychology from National Pedagogical Dragomanov University. Carried out pedagogical experiment, developed a questionnaire and conducted a survey of students. As a result of teacher observation, it was found that the use of rhythmic gymnastics – means of health savings and individualization of physical education students helps to form a lasting interest in physical training increases the level of confidence in their own abilities, accelerates and improves the process of social adaptation, enables the use of the acquired further experience in teaching. Later considered important to liaise with doctor's student clinics to the passage of the medical commission more objectively and not formally surveyed. This is to ensure that in the process of individualization, to take into account the student's diagnosis and recommend advance funds health savings using teacher of "Physical education and health" from Institute of Physical Education and Sport of National Pedagogical Dragomanov University.

Key words: individualization of physical education, special medical groups, sports and recreational activities of students, health saving technologies, future teachers.

Постановка проблеми. Одна з найгостріших проблем сьогодення – зміцнення і збереження здоров'я населення України – дуже актуальна в зв'язку з його суттєвим погіршенням протягом останніх 10-15 років [1, 2]. Починаючи з дитячого віку, вченими спостерігається хронічний дефіцит рухової активності, який є однією з причин порушень фізичного розвитку, а також зумовлює виникнення різноманітних соматичних захворювань. Необхідно звернути основну увагу на найважливіше завдання навчальних закладів вищої педагогічної школи – підготовку майбутніх вчителів, які здатні свідомо вирішувати такі задачі як збереження здоров'я учнів, так і свого власного. Розвиток сучасного суспільства потребує консолідації свідомості щодо ідеї побудови гуманістично-орієнтованої демократичної держави. Особливим в цій проблемі є модернізація освіти на принципах демократизації, індивідуалізації і створення молодому поколінню умов для всебічного розвитку інтелектуальних та професійних якостей й формування високого рівня здоров'я [3, 4, 6]. Не новою, але завжди нагальною залишається проблема, пов'язана з формуванням культури здоров'я, підвищення престижу здоров'я і відповідальності за нього як з боку окремої людини, так і з боку держави. Необхідно розпочати формування здорового способу життя з конкретної людини з переорієнтацією охорони системи охорони здоров'я на формування позитивного ставлення до свого здоров'я і до самого себе [4, 7]. В Україні одним з пріоритетних завдань в системі освітніх визначено виховання в особистості відповідального ставлення як до здоров'я власного, так і здоров'я людей, які тебе оточують в повсякденному житті. Звичайно, від стану здоров'я людини залежить її успіх у навчанні, професійній та творчій діяльності. Той, хто має значні відхилення у стані здоров'я, а також веде нездоровий спосіб життя, не може у повній мірі реалізувати свої потенційні фізичні та інтелектуальні можливості. На жаль, з усього переліку потреб, задоволення яких лежить в основі людської поведінки, здоров'я знаходиться далеко не на першому місці, хоча за своєю суттю саме воно повинно стати головною потребою. Особливо це стосується молоді, яка поки що не замислюється на потребу здоров'я. І лише пізніше, втративши його, розпочинає відчувати велику

потребу у ньому. Звідси зрозуміло, наскільки важливо виховувати у молоді свідоме відношення до особистого здоров'я, розуміння того, що здоров'я – це найбільша цінність, яку Природа подарувала людині [3, 5]. В суспільстві також дуже гостро постає проблема учнів та студентів з особливими потребами. З кожним роком в Україні збільшується кількість дітей-інвалідів [1, 2]. Саме це спонукає до вдосконалення підготовки спеціалістів у галузі корекційної освіти.

Впровадження здоров'язберігаючих технологій засобами фізичного виховання в систему навчання осіб з вадами розвитку, а також індивідуалізація фізичного виховання є надзвичайно дієвим і стимулюючим чинником для поліпшення стану здоров'я, всебічного розвитку, соціальної адаптації та інтеграції у суспільство, набуття компенсаторних якостей як для студентів – майбутніх спеціалістів з корекційної педагогіки, так і для їхніх майбутніх вихованців.

Мета дослідження: метою проведеного нами дослідження був аналіз впливу використання ритмічної гімнастики як одного з засобів здоров'язбереження та визначення шляхів і реалізація їх в індивідуалізації фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи для формування культури здоров'я та можливості більш ефективно залучати студентів з відхиленнями від норми розвитку до свідомого ставлення до фізичної культури як до засобу самореалізації особистості, соціальної адаптації, набуття компенсаторних якостей. Теоретичне обґрунтування застосування в учбовому процесі індивідуалізації фізичного виховання студентів – майбутніх спеціалістів з корекційної педагогіки засобами ритмічної гімнастики.

Завдання дослідження: Здійснити аналіз психолого-педагогічної літератури та інформації, представленої у всесвітній мережі Інтернет, щодо визначення шляхів індивідуалізації фізичного виховання та використання здоров'язберігаючих технологій студентами спеціальних медичних груп як майбутніх спеціалістів з корекційної роботи. Провести педагогічне спостереження за студентами спеціальної медичної групи Інституту корекційної педагогіки та психології. Здійснити педагогічний експеримент. Провести анкетування студентів спеціальної медичної групи Інституту корекційної педагогіки та психології. Використати метод математичної статистики для обробки результатів анкетування студентів. Проаналізувати отримані в результаті анкетування та данні спостереження.

Результати дослідження. Дослідження проводилось на базі спортивного комплексу НПУ імені М.П. Драгоманова зі студентами спеціальних медичних груп 1-2 курсів Інституту корекційної педагогіки та психології. Кожного року згідно даних Міністерства охорони здоров'я України кількість студентів, віднесених за станом здоров'я до спеціальних медичних груп, стрімко зростає. Згідно довідок про стан здоров'я ця цифра лишається на рівні 28-30% від загальної кількості студентів, які навчаються в університеті. Багато студентів приховують, що мають певні вади здоров'я, побоюючись можливих негативних наслідків при вступі до університету, подаючи разом із документами медичну довідку-форму 086, в якій не завжди вказано реальний діагноз. У другому семестрі до спеціальних медичних груп переходять ще 1% від загальної кількості студентів. На другому курсі до них згідно медичних довідок приєднуються ще 5-7% від загальної кількості студентів. А певна частина студентів з цілою низкою соматичних захворювань так і залишається в загальній групі з фізичного виховання. При проведенні анкетування на одному з перших занять з фізичного виховання на запитання «До якої медичної групи Ви віднесені за станом здоров'я?» 72% студентів відповідають «до загальної». При цьому на питання «Чи маєте Ви які-небудь хронічні захворювання?» 79% респондентів відповідають позитивно. Відповідно маючи низку соматичних захворювань студенти продовжують займатись у загальній і підготовчій групах з фізичного виховання, відчуючи певний дискомфорт та ускладнення у стані здоров'я. Цим і зумовлений перехід певної кількості студентів на другому курсі до спеціальної медичної групи, де рівень фізичних навантажень є індивідуально дозованим з урахуванням медичних діагнозів. Викладачі кафедри фізичного виховання і здоров'я кожний семестр розробляють новий комплекс вправ з ритмічної гімнастики. Двічі на рік проводиться Свято руху, краси і здоров'я, учасниками яких є студенти спеціальних медичних груп 1-2 курсів Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова.

Студенти Інституту корекційної педагогіки та психології, віднесені до спеціальної медичної групи, в зв'язку з різним переліком соматичних захворювань, а також через інвалідність внаслідок проблем зі слухом, зоровим сприйняттям або мовленням. Інститут корекційної педагогіки та психології є одним з найбільших за кількістю студентів, віднесених до спеціальної медичної групи, яка становить 42,9% від загальної кількості студентів. Проводячи заняття зі студентами ІКПП, де використовуються елементи ритмічної гімнастики як одного з засобів здоров'язбереження, ми індивідуалізуємо підхід до студентів, враховуючи їхні діагнози та рекомендації лікарів. Щоб уникнути негативного впливу на стан здоров'я студентів, яким рекомендовано обмеження рухової активності або повне виключення певних її видів (стрибки, підскоки тощо), викладачі при шикуванні та перестроюванні для виконання комплексу вправ рекомендують займати позиції у шеренгах другого-третього рядів. На початку циклу вивчення комплексу вправ з ритмічної гімнастики студенти з вадами зорового, слухового та мовленнєвого апарату стають в шеренги за студентами, які впевнено виконують комплекс вправ, або за викладачами, що його демонструють. Наприкінці циклу вони вже готові самостійно, впевнено виконувати комплекс вправ, займаючи позиції у перших шеренгах. Це є надзвичайно дієвим мотиваційним засобом для всіх студентів: і для тих, що досі невпевнені у своїх фізичних можливостях, і для тих, що змогли подолати психологічний бар'єр невпевненості. Також це позитивно впливає на соціалізацію таких студентів, подальшу реалізацію ними своїх можливостей у повсякденному і професійному житті у якості спеціалістів з корекційної педагогіки. Таким чином змінюються погляди студентів на фізичне виховання, приходить усвідомлення, що фізичне виховання – це складова частина життя, яка має бути органічно пов'язана з усіма його складовими [5]. Викладачами кафедри фізичного виховання та здоров'я було розроблено анкету та запропоновано студентам ІКПП, які віднесені за станом здоров'я до спеціальної медичної групи, прийняти участь в анкетуванні (додаток 1).

Було поставлено однакові запитання як для студентів першого, так і другого курсу навчання. На першому курсі анкетування проводилося на початку циклу ритмічної гімнастики у першому навчальному семестрі. Другий етап анкетування проводився на початку другого семестру першого курсу, коли студенти вже мали досвід занять ритмічною гімнастикою і участі у змаганнях, якщо не в якості активного учасника, то хоча б у ролі вболівальника. Студенти другого курсу проходили анкетування одноразово (табл. 1).

АНКЕТА

1. Чи хотіли б Ви займатись ритмічною гімнастикою на заняттях з фізичного виховання?
2. Чи вмієте Ви танцювати?
3. Чи уявляєте Ви себе учасником змагань під час навчання в університеті?
4. Чи уявляєте Ви себе учасником змагань з ритмічної гімнастики?
5. Як Ви вважаєте, чи може Ваш діагноз стати на заваді при вивченні комплексу з ритмічної гімнастики?
6. Чи вважаєте Ви за потрібне використовувати вивчені в процесі занять ритмічною гімнастикою комплекси як засоби здоров'язбереження в подальшій роботі?

Таблиця 1

Результати анкетування студентів ІКПП

	I курс I сем-р	I курс II сем-р	II курс
1.	31%	54%	62%
2.	57%	49%	59%
3.	48%	64%	67%
4.	22%	51%	55%
5.	37%	29%	27%
6.	23%	59%	71%

ВИСНОВКИ

В результаті проведеного педагогічного спостереження було з'ясовано, що використання ритмічної гімнастики як одного з засобів здоров'язбереження та індивідуалізація фізичного виховання студентів допомагає сформувати стійкий інтерес до занять фізичною культурою, підвищує рівень впевненості у власних силах, прискорює та покращує процес соціальної адаптації, дає можливість використати набутий досвід у подальшій педагогічній діяльності.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ. Враховуючи отримані результати для здійснення активізації навчальної діяльності студентів на заняттях фізичного виховання необхідно індивідуалізувати учбовий процес. В подальшому налагодити зв'язок з лікарями студентської поліклініки, щоб при проходженні медичної комісії більш об'єктивно а не формально проводилося обстеження для того щоб в процесі індивідуалізації, враховувати діагноз студента і заздалегідь рекомендувати засоби здоров'язбереження що використовують викладачі кафедри «Фізичного виховання і здоров'я» Інституту фізичного виховання та спорту НПУ імені М.П. Драгоманова.

ЛІТЕРАТУРА

1. Здоровье населения Украины и деятельность лечебно-профилактических заведений системы охраны здоровья Украины в 1990-1999 годах (статистико-аналитический справочник). – К. – 2000. – 205 с.
2. Состояние здоровья населения Украины и результаты деятельности заведений охраны здоровья. Ежегодный доклад МОЗ Украины, 2000 год. – К. – 2001. – 304 с.
3. Brahman I.I. Valeologija – nauka o zdorov'e. – М.: FiS, 1990. – 208 с.
4. Popov N. Puti formirovaniya zdorovogo obraza zhizni. Vestnik novyh medicinskih tehnologij. 2005. T.XII. №3-4, s.12-13.
5. Тимошенко О.В. Соціальні проблеми та завдання фізичного виховання у ВНЗ. – Науковий часопис, НПУ ім. М.П. Драгоманова; Серія 15. Теорія та методика навчання: фізична культура і спорт, вип.2, Київ – 2005, стр. 9.
6. Physical activity and health in Europe: evidence for action / eds. N. Cavill, S. Kahlmeier, F. Racioppi. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2006. – 40 p.
7. Shinkaryov S. I. Physical Education of Students with Special Medical Needs Osvita ta pedagogichna nauka № 5 – 6 (154 – 155), 2012 – Pp. 31-36.

УДК 796.077.5 : 378.1 + 796.035 (477)

Василенко М.М.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФІТНЕС-ТРЕНЕРІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

В опитуванні брали участь 232 науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів фізкультурного профілю, в яких ще не здійснюється процес підготовки за професійним спрямуванням «фітнес-тренер». Встановлено, що 70,54% викладачів вважають доцільним здійснення підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищому навчальному закладі з метою отримання кваліфікації «фітнес-тренер». Проте 13,84% опитуваних вважає це не доцільним. Цікавим є те, що 53,13% фахівців переконані, що система професійної підготовки майбутніх фітнес-тренерів у вищому навчальному закладі повинна відрізнятися від професійної підготовки майбутніх тренерів з видів спорту. Результати анкетування свідчать про неоднозначність думки щодо необхідності підготовки та перепідготовки фізкультурних кадрів з різних напрямків фітнесу.

Ключові слова: анкетування, вищий навчальний заклад, вища освіта, професійна підготовка, фітнес-тренер..

Василенко М.Н. Состояние и перспективы профессиональной подготовки будущих фитнес-тренеров в высших учебных заведениях Украины. В опросе принимали участие 232 научно-педагогических работника высших учебных заведений физкультурного профиля, в которых еще не осуществляется подготовка по профессиональному направлению «фитнес-тренер». Установлено, что 70,54% преподавателей считают целесообразным осуществление подготовки будущих фитнес-тренеров в высшем учебном заведении с целью получения квалификации «фитнес-тренер». Однако 13,84% опрошенных считает это нецелесообразным. Интересно, что 53,13% специалистов убеждены,